

כך הוכנה המהפכה בעירייה - בבאר שבע

למועצת העיר. בהצבעת-בזק, בה הכריעו קולות קואליציית ניר, הורחו גם סגניו של ראש העיר.

כך תמו 13 שנות שלטונו של טוביהו בבאר-שבע.

★ ★

אחדות העבודה כנים

שנות שלטונו של טוביהו בעיר היו שנים טובות לבאר-שבע. ראש העיר המפא"י, בעל הקשרים הטובים בכל מוסדות הממשלה, ידע כיצד ומהיכן להשיג את הכספים הדרושים לבניין עירו. הגבר הנוקשה פיתח את העיר כאילו היה עדיין מנהל-עבודה בסולל-בונה: הוא אומנם הצליח לבנות עיר גדולה, אך באותו זמן הרס את כל הקשרים האישיים במפלגתו ומחוצה לה. האדם שבנה את העיר למען האיש הקטן, שכח את האיש הקטן וטיפל רק בעיר עצמה.

טוביהו לא יכול היה להמשיך זמן רב בשיטה זו. היו אנשים רבים מדי בסניף באר-שבע שרצו בכסאו. יריבו העיקרי היה מזכיר מועצת הפועלים המקומית, גדעון בן ישראל. אז נגמר הקרב ביניהם בתיקו: טוביהו נשאר שליט יחיד בעיר, בני ישראל הפך להיות ח"כ מטעם מפא"י. אולם החיכ לא שכח את שאיפתו הישנה. הוא דאג להקים בעיר — ובעיקר במפלגה ובהסתדרות — משטר של חמולות בו תהיה לו, כחביבם של האנשים הפשוטים, ההשפעה אותה לא יכול היה להשיג טוביהו. אך משטר החמולות היה לבני-ישראל לחרב פיפיות. הגולם התמרד נגד יוצרו.

בניגוד לעצמו המפורשת של בני-ישראל, קם אחד מאנשיו, דוד חכם, תבע לעצמו את ראשות העיר. גדעון בן-ישראל, שבינתיים לא נבחר לכנסת החמישית ועסק בסיום בחינות הסמכה כעורך-דין, לא יכול היה להתערב בעניין. הוא ישב מן הצד, הציע כל מיני הצעות וחילל תחבולות. ואילו סיכסוכם של טוביהו וחכם הפך לסכסוך חסר-פתרון. ראש הממשלה דויד בן-גוריון ישב עם שני הצדדים במשך לי-מעלה משמונה שעות ולא הצליח להגיע לפשרה.

כדי להתגבר על הפרעות חכם, תבע טוביהו את שיתוף מפ"ם בניהול העיר. לעומתו תבע חכם לקבל את התפטרות טוביהו ולהציב אותו עצמו כראש העיר. העובדה שלא היה לו רוב לקבלת ראשות העיר בלי תמיכתו של טוביהו לא הדאיגה אותו.

בינתיים התגלגלו העניינים בעיר מדחי אל דחי. הסיכסוכים נמשכו למעלה מחצי שנה, כשהעיר נעדרת הנהלה מסודרת. אך מפא"י לא מיהרה. בכיסה היה טמון נציג אחדות-העבודה, משה רוזן, וגם הסכם סודי חתום עם נציגי הדתיים-הלאומיים, לפיו ילכו אלה רק עם מפא"י לקואליציה.

★ ★ ★

פודחן האישיות

כל אותו זמן לחצו אנשים שונים בעיר ומחוצה לה על סיעת מפ"ם — השניה בגודלה במועצת העיר* —

נציג המפד"ל מיימון
— שאפשר לבנות ולפתח —

להקים קואליציית-ניר בלי מפא"י. מפ"ם היססה. היא היתה מוכנה להקים קואליציה מורכבת מנציגיה, נציגי הליברלים, הדתיים ואחדות-העבודה. אך נציג אחדות-העבודה, רוזן, הביר לא צל של ספק שאין בכוחו להגיע להסדר בלי מפא"י.

הברירה שנותרה: להקים קואליציה עם חרות, או להש-

* הרכב מועצת העיר: מפא"י — 5; מפ"ם — 4; דת"ל — 2; אחדות-העבודה, ליברלים, חרות — 1 כל אחת.

הריסר דמויות התקרבו השבוע בחשיכה למלון קאסטל בתל-אביב, בו שוכן מרכז המפלגה הדתית-לאומית. בכל הבניין הגדול לא היתה נשמה ערה אחת. כל עבודת המפלגה נגמרה מזמן, האורות כובו והכניסה ננעלה. אחד מאנשי החבורה נקש בדלת.

"מה קרה?" שאל בבהלה שומר-הלילה המנומנם. כאשר פתח את הדלת זיהה את המקיש: משה בסוק, איש המחלקה המוניציפאלית של המפלגה. "קרה משהו?" חזר השומר ושאל.

"שום דבר", הרגיעו בסוק, "יש לנו משהו לסדר", והזמין את יתר החבורה להיכנס לבנין.

"המשהו" המיסטורי שאותה חבורה באה לסדר נועד להרעיש את הארץ, בעוד 12 שעות. כי האנשים שהתכנסו אותו לילה היו נציגיהן של מפלגות, שהארץ גואשה מזמן לאותן פעולות בשיתוף. היו שם, מלבד בסוק, נציגי מפ"ם, הליברלים וחרות. הם באו כנגבים בלילה כי לא רצו שמפא"י תדע על פגישתם.

★ ★ ★

החלטות ליל השימורים

חמש שעות ישבו נציגי ארבע המפלגות אותו לילה, כדי למצוא תשובה מוסכמת לשאלה שהטרידה אותם מזה חודשים ארוכים: כיצד לשים קץ לשלטון מפא"י ב-עיריית באר-שבע? כאשר נפרדו בשעה חמש בבוקר, היתה להם כבר תשובה. קואליציית-ניר הראשונה בתולדות השל-טון המעשי בארץ היתה עובדה מוסכמת.

ההסכם לא הושג בקלות. האיש שזים את הפגישה ה-מרובעת היה אומנם נציג מפ"ם בעירייה, זאב וריוזי. אולם כנציג מפלגה שמאלית לא מיהר לכרוך רשמית את שם מפלגתו יחד עם שם תנועת החרות, על מיסמך אחד. הצעתו היתה, איפוא, לכרות הסכם אישי על הרכב הקואליציה העירונית, לה יהיו שותפים נציגי ארבע המפלגות.

לכך התנגד יוסף תמיר, מזכיר המפלגה הליברלית. "מה נעשה", שאל, "אם מחר תקנה מפא"י אחד הנציגים? איפה תעמוד אז כל הקואליציה היפה?"

נציג חרות שילת

הסיכוי להוכיח —

לבסוף נמצאה הפשרה והנציגים חזרו עם שחר לבירת הנגב, כדי להוציא אל הפועל את החלטות ליל-השימורים.

★ ★ ★

סופו של שלטון

בשעה תשע של אותו בוקר יום רביעי, התכנסו נציגי כל הסיעות לשיבה רגילה של מועצת העיר. על הפרק עמדו בעיות של מהבכך, ובדקע הוזכר צילו הטורי-דני של סיכסוך-האחים המפא"י בין ראש העיר דויד טוביהו לבין סגנו דויד חכם. נציג מפא"י היו עסוקים מדי במריבתם, כדי להבחין במתרחש בקרב נציגי ארבע המפלגות האחרות. שניהם היו כה דרוכים לקראת האפשרות שאחד מהם יתקע סכין תכנית בגב רעהו, שלא התחשבו כלל באופוזיציה.

חכם, במיוחד, פסק את עניניו נגד האפשרות שדויד טוביהו ינסה להיפטר ממנו, עלידי פירוק ההנהלה העירונית הקיימת והקמת קואליציה חדשה עם מפ"ם והדתיים-לאומיים. טוביהו קיווה — וחכם חשש — כי בקואליציה כזו לא תינתן משרת-סגן לחכם.

השניים עמדו על סעותם במהרה. הראשון שהבחין ב-קיומה הבלתי-מוצלח של קואליציית-ניר היה טוביהו. הוא לא חיכה עד שיוודח בחרפה, שלף מכיסו אחד ממכתבי-ההתפטרות הנצחיים שלו, חתם עליו בו במקום והגישו

ראשי-עירייה זריוזי בעת ההצבעה

כנגבים בלילה, לשמירה על הסוד

ליום עם המצב הקיים. ואז צעד ראש סיעת מפ"ם את אחד הצעדים הפוליטיים הנועזים ביותר, לא רק בעירו, אלא בארץ כולה: הוא הסכים להקים קואליציה עם מפלגה ימנית — חרות.

זריוזי, שהספיק להיות חבר קיבוץ גלאון בנגב ולעבוד כפועל בניין תחת פיקוחו של מנהל-העבודה דויד טוביהו לפני הקמת המדינה, הגיע לבאר-שבע בשנותיה הראשונות, היה בה פועל בניין. יום אחד פגש בטוביהו, ששיכנעו להצטרף למועצת-העיר הממונה. בבחירות הראשונות למועצה נבחר זריוזי כנציג מפ"ם, נכנס להנהלת העיר בראשותו של טוביהו, כסגנו. כשטוביהו נסע לחצי שנה לארצות-הברית, מילא זריוזי את מקומו בהצלחה. כך רכש נסיון מסוים בניהול העיר.

זריוזי הוא היפוכו של טוביהו, בצורתו החיצונית ממש כמו באופיו. לעומת פניו הוועפות ואופיו הקשה של מנהל-העבודה שלו בעבר, זריוזי הינו אדם טובילב המשיב בחיוך גם את התשובה הקשה ביותר. ככל שהלך טוביהו וקנה לו שונאים בעיר, רכש לו זריוזי ידידים נוספים. אנשים ידעו שפניה לזריוזי עשויה להביא להם במהרה תועלת.

בבחירות האחרונות למועצת עיריית באר-שבע ניהלה סיעת מפ"ם המקומית את הבחירות בסיסמה "הצביעו בעד זריוזי". היא אף הפיצה כרוז עם סיסמה זאת, שנשא עליו את תמונתו של זריוזי. בגללו זכתה לנדיפה ממרכז המפלגה על פולחן האישיות.

הכרוז והסיסמה עשו את שלהם. מפ"ם זכתה בעליה של מאה אחוז במועצה, ובמקום שני נציגים היו לה מעתה ארבעה, כשהחמישי אינו רחוק מתחום הישג קולותיה. ב-קואליציה החדשה לא רצה טוביהו בתחילה בזריוזי, אך משנתכסך עם חברי מפלגתו, אנשי העדות, ביקש לצרף את מפ"ם. אולם הסניף לא הסכים ועל זה התפוצצה ה-קואליציה הקודמת.

★ ★ ★

מושב הרוס...

הגוש שהקים זריוזי בתחילה, אחרי שהחליט לשתף פעולה עם חרות, כלל את נציגי מפלגתו, המפלגה הדתית וחרות; בסך הכל 7 קולות. היה חסר עוד קול אחד כדי להשיג את הרוב. לכך היו שני מועמדים אפי-

(המשך בעמוד 21)

נציג הליברלים פליישר

— גם בלי מפא"י